

**Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
НАЦІОНАЛЬНИЙ ГІРНИЧИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

СТАНДАРТ ВИЩОЇ ОСВІТИ

**ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
“Ринок фінансових послуг”**

*освітньо-професійної програми підготовки спеціалістів
галузі знань 0305 «Економіка і підприємництво»
спеціальності 8.03050801 - фінанси і кредит
денна форма*

Чинний від _____

Видання офіційне

Дніпропетровськ
Державний ВНЗ «НГУ»
2012

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«НАЦІОНАЛЬНИЙ ГІРНИЧИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

ЗАТВЕРДЖЕНО

Ректор
ДВНЗ «Національний гірничий
університет»,
академік НАН України

_____ Г.Г. Півняк

«__» _____ 2012 р.

СТАНДАРТ ВИЩОЇ ОСВІТИ
ДЕРЖАВНОГО ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ
«НАЦІОНАЛЬНИЙ ГІРНИЧИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Ринок фінансових послуг»

*освітньо-професійної програми підготовки магістрів
спеціальності 8.03050801 "Фінанси та кредит"*

Дніпропетровськ
Державний ВНЗ «НГУ»
2012

ПЕРЕДМОВА

1 РОЗРОБЛЕНО І ВНЕСЕНО

Кафедрою економічного аналізу та фінансів

2 ЗАТВЕРДЖЕНО ТА НАДАНО ЧИННОСТІ

наказом ректора ДВНЗ Національного гірничого університету
від _____ р. № _____

3 ВВЕДЕНО

вперше

4 РОЗРОБНИКИ СТАНДАРТУ

Галушко Ольга Сергіївна, завідувач кафедри економічного аналізу та фінансів;

Замковий Олександр Іванович, ст.викладач кафедри економічного аналізу та фінансів.

Цей стандарт не може бути повністю чи частково відтворений, тиражований та розповсюджений без дозволу Національного гірничого університету.

Вступ

Цей стандарт є складовою частиною стандартів вищої освіти ДВНЗ «Національний гірничий університет».

Програма навчальної дисципліни ПП5 «Ринок фінансових послуг» - нормативний документ, який складений на підставі освітньо-професійної програми (ОПП) вибіркової частини підготовки бакалавра напряму підготовки 8.03050801 - фінанси і кредит.

Навчальна дисципліна ПП5 «Ринок фінансових послуг» визначає комплекс модулів, що підлягають підсумковому контролю. Модуль – це задокументована сукупність змістових модулів, що реалізується за допомогою певних видів навчальних занять з визначеними цілями (лекції, лабораторні, практичні, семінарські тощо). Змістовий модуль – сукупність навчальних елементів, створених за ознакою відповідності певному навчальному об’єктові та поданих в ОПП.

Навчальна програма дисципліни ПП5 «Ринок фінансових послуг» розроблена кафедрою економічного аналізу та фінансів, яка наказом ректора закріплена для викладання цієї дисципліни.

Програма навчальної дисципліни ПП5 «Ринок фінансових послуг» розроблена на весь період реалізації освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів з фінансів галузі знань 0305 «Економіка і підприємництво» напряму підготовки 8.03050801 - фінанси і кредит і затверджена наказом ректора.

1. Галузь використання

Стандарт поширюється на кафедри НГУ, що ведуть викладання нормативної дисципліни ПП5 «Ринок фінансових послуг» спеціалістам та магістрам з фінансів; які навчаються на базі ОПП.

Стандарт встановлює:

- компетенції, що має опанувати спеціаліст і магістр, який навчається на базі ОПП бакалавра з фінансів;
- перелік змістових модулів, що опосередковує освітні та професійні компетенції;
- розподіл навчального матеріалу за видами занять;
- норми часу на викладання та засвоєння інформаційної бази для заочної форми навчання;
- позначення одиниць фізичних величин;
- форму підсумкового контролю;
- відповідальність за якість освітньої та професійної підготовки;
- інформаційно-методичне забезпечення навчальної дисципліни;
- вимоги до засобів діагностики.

Стандарт придатний для цілей сертифікації фахівців та атестації випускників вищих навчальних закладів.

2. Нормативні посилання

2.1. Закон України «Про вищу освіту».

2.2. Національний класифікатор України. Класифікатор професій ДК 003 – 2010

2.3. . Наказ Міністерства освіти і науки України №642 від 09.07.2009. Про організацію вивчення гуманітарних дисциплін за вільним вибором студента.

2.4. Постанова КМ України № 1719 від 13 грудня 2006 р. «Про перелік напрямів, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавра» (зі змінами, внесеними згідно з Постановами КМ України № 1193 від 03.10.2007 р., №565 від 25.06.2008 р., № 660 від 23.07.2008 р.)

2.5. Наказ Міністерства освіти і науки України № 58 від 27 січня 2007 р. «Про порядок введення в дію переліку напрямів, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавра».

2.6. Постанова Кабінету Міністрів України № 787 від 27 серпня 2010 року. «Про затвердження переліку спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах за освітньо-кваліфікаційними рівнями спеціаліста і магістра» зі змінами, внесеними Постановами КМ України № 267 від 17.03.2011 р., № 516 від 18.05.2011, № 567 від 1.06.2011, № 227 від 21.03.2012 р..

2.6. Наказ Міністерства освіти і науки України від 09.11.2010р. №1067 «Про введення в дію переліку спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах за освітньо-кваліфікаційними рівнями спеціаліста і магістра, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 27 серпня 2010 р. № 787»

2.7. Освітньо-професійна програма вищої освіти підготовки бакалаврів з фінансів галузі знань 0305 «Економіка і підприємництво» напряму підготовки 6.030508 - фінанси і кредит

2.8. 2.8.СВО НГУ НМЗ-10. Нормативно-методичне забезпечення навчального процесу. Дніпропетровськ: Національний гірничий університет, 2010.

3. Базові дисципліни

ППс7 «Грошово-кредитна система зарубіжних країн»	ППс11 «Депозитарна діяльність»
ПП5 «Фінанси»	ПП19 «Інвестування»
ПП18 «Фінансовий ринок»	ППс8 «Інвестиційні компанії і фонди»
4ВНЗ «Міжнародні фінанси»	ППс3 «Управління фінансовими активами»

4. Обсяг дисципліни

Загальний обсяг – 4 кредити ECTS (162 академічних години)

Лекції – 35 академічних годин.

Практичні заняття – 23 академічних годин

Самостійна робота – 104 академічних годин

6. Компетенції, що набуваються, та зміст дисципліни

№	Компетенції (з використанням матеріалу модуля студент повинен уміти)	Змістові модулі
1	<p>Організовувати фінансові відносини в разі інвестування або випуску цінних паперів, своєчасно проводити попереджувальні заходи щодо можливої диверсифікації інвестиційних ризиків.</p> <p>Здійснювати діагностику фондового ринку на міжнародному та внутрішньому ринку України з використанням традиційних методів діагностики фінансової стану, багатофакторного налізу та інтегральних моделей діагностики цінних паперів українських підприємств-емітентів.</p> <p>Застосовувати основні інструменти фондового ринку акції, облигації, деривативи, як системи інвестування спрямованого на обмеження кризових процесів, недопущення збитковості учасників фондового ринку.</p> <p>Розробляти і проводити оцінку основних операцій фондового ринку, випуск, андеррайтинг, купівля, продаж і облік цінних паперів.</p>	<p>Лекції</p> <p>1. Передмова. Ринок фінансових послуг та його роль в економіці</p> <p>2. Суб'єкти ринку фінансових послуг. Структура ринку фінансових послуг</p>
2	<p>Розробляти програму проведення та здійснювати емісію та розміщення акцій підприємства з використанням сучасних методів аналізу фінансового стану товариства.</p> <p>Оцінювати інвестиційну привабливість підприємства.</p> <p>Приймати рішення про доцільність застосування фондових механізмів для розміщення цінних паперів підприємства.</p> <p>Проводити експертне оцінювання ефективності залучення фондових інструментів для інвестування підприємства.</p> <p>Розробляти висновок за результатами аналізу.</p> <p>Визначати форми дивідендної політики для запобігання зменшенню фінансування товариства. Систематизувати заходи з корпоративного управління фінансами підприємства. Визначати потребу в капіталі, необхідному для випуску та розміщенню цінних паперів підприємства: для реалізації заходів виробничо-технічного характеру, потребу в інвестиційному та оборотному капіталі.</p> <p>Оцінювати дотримання на підприємстві правил</p>	<p>3. Поняття і класифікація фінансового посередництва</p> <p>4. Фінансові послуги на грошовому ринку</p> <p>5. Фінансові послуги на валютному ринку</p>

№	Компетенції (з використанням матеріалу модуля студент повинен уміти)	Змістові модулі
	<p>фінансування та умов забезпечення фінансової рівноваги: золотого правила фінансування, золотого правила балансу та вертикальної структури капіталу.</p> <p>Класифікувати зовнішні фінансові джерела для фінансової стабілізації на підприємстві.</p> <p>Вміти класифікувати регулюючі функції держави на ринку цінних паперів. Оцінювати державні органи регулюючі ринок цінних паперів в Україні їх статус, інтереси, основні функції та права. Систематизувати знання щодо органів регулювання ринку цінних паперів в Україні і їх взаємодії з міжнародними регулюючими інститутами. Оперувати і вміти застосовувати законодавство з цінних паперів і його зв'язки з іншими видами законодавства, що регулюють фінансові ринки.</p> <p>Знати професійну етику учасників фондового ринку, основні етичні принципи та структуру етичних правил.</p>	
3	<p>Вміти застосовувати на практиці основи діяльності фондової біржі (поняття і функції). Визначати структуру власності і особливості організаційно-правового статусу різних фондових бірж України і бірж за кордоном. Обирати види членства і вимоги, запропоновані фондовою біржею, основні послуги, що надаються. Знати організаційні структури і персонал фондової біржі.</p> <p>Розробляти заходи щодо лістингу цінних паперів. Застосовувати знання щодо вимог до коштовних паперів, що обертаються на фондовій біржі. Обґрунтовувати наглядову функцію фондової біржі по відношенню до її членів і до персоналу компаній, що є членськими організаціями. Визначати види операцій, що здійснюються через фондову біржу.</p> <p>Обирати між неорганізованими ринками, основами їх устрою.</p> <p>Класифікувати організовані системи позабіржової торгівлі цінними паперами. Обирати види членства і вимоги, що пред'являються до членів позабіржових торговельних систем. Складати вимоги до цінних паперів, що допускаються до обігу в організованих системах позабіржової торгівлі. Визначати вимоги до учасників і функції нагляду за їх діяльністю.</p>	<p>6. Фінансові послуги на ринку позичкового капіталу</p> <p>7. Фінансові послуги на фондовому ринку</p> <p>8. Фінансові послуги з хеджування ризику</p>
	<p>Вміти обирати депозитарно-клірингові інфраструктури: поняття, функції, варіанти організаційного устрою в українській і міжнародній практиці. Обґрунтовувати регулювання депозитарно-клірингової діяльності.</p> <p>Проводити аналіз депозитарної діяльності. Обирати види депозитаріїв варіанти організаційно-правового статусу, визначати специфіку і перелік виконуваних операцій, порядок ліцензування. Обирати між мережею реєстраторів: поняття, функції організаційного устрою в українській і міжнародній практиці. Обирати варіанти організаційно-</p>	<p>9. Інфраструктура ринку фінансових послуг</p> <p>10. Державне регулювання ринку фінансових послуг</p>

№	Компетенції (з використанням матеріалу модуля студент повинен уміти)	Змістові модулі
	правового статусу реєстраторів.	
4	<p>Визначати ціну дисконтної облигації, розраховувати курсову вартість акції. Розраховувати прибуток (дохід) на акцію. Складати загальну характеристику, типи чеків, видів індосаментів, вексельний бланк.</p> <p>Розраховувати цінність акції, дивідендну прибутковість акції. Визначення дивідендного виходу акції, коефіцієнта котирування акцій (Кка.). Розраховувати дисконт по векселю, поточної прибутковості облигації.</p> <p>Визначати оцінку ціни облигації, поточної дохідності облигації, дохідності облигації до часу її погашення, повної реалізованої дохідності облигації</p> <p>Обґрунтувати продаж (купівля) опціонів, продаж (купівля) ф'ючерсів.</p> <p>Проводити розрахунок біржових індексів. Оцінку систематичного та несистематичного ризику, дохідності та ризику портфеля ЦП.</p> <p>Розраховувати прогнозне значення біржових коефіцієнтів.</p> <p>Визначати основні критерії і показники ефективності структури портфелю цінних паперів.</p>	<p>Практичні заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Попит і пропозиція фінансових фондів. 2. Операції з комерційними векселями. Операції з державними інструментами грошового ринку 3. Конверсійні операції на валютному ринку. 4. Факторинг. Критерії економічної оцінки факторингових послуг. 5. Лізинг. Податкові аспекти лізингових угод. Критерії оцінки пропозицій лізингових послуг. 6. Основні теорії портфельного інвестування та управління портфелем цінних паперів

8. Індивідуальне завдання

До екзамену допускаються студенти, які виконали індивідуальне завдання «Ринок фінансових послуг». Виконання індивідуального завдання здійснюється відповідно до методичних рекомендацій 12.4.

Загальні вимоги, що забезпечують максимальну оцінку виконання індивідуального завдання:

- ♦ правильність рішень;
- ♦ повнота структури розрахунків (постановка задачі, рішення, оцінка рішення);
- ♦ грамотність, лаконізм і логічна послідовність викладу;
- ♦ оформлення відповідно до чинних стандартів;
- ♦ наявність посилань на джерела інформації;
- ♦ самостійність виконання (діагностується під час захисту).

9. Форма підсумкового контролю

Нормативна форма підсумкового контролю – екзамен. Підсумковий контроль здійснюється як оцінювання рівня сформованості компетенцій, що визначені у даному стандарті.

Самостійна робота з підготовки до контрольних заходів здійснюється за

методичними рекомендаціями 13.3.

Інформаційне забезпечення дисципліни – джерела 13.1 та 13.2.

10. Вимоги до інформаційно-методичного забезпечення дисципліни

Зміст інформаційного забезпечення має відповідати програмі інтегрованої дисципліни в повному обсязі.

Методичне забезпечення повинно відповідати стандарту вищої освіти Національного гірничого університету «СВО НГУ ПД-10. Нормативно-методичне забезпечення навчального процесу. Дніпропетровськ: Національний гірничий університет, 2010. – 138 с.».

Матеріали методичного забезпечення мають містити засоби діагностики у вигляді типових ситуаційних вправ з прикладами рішень.

Викладач повинен забезпечити вільний доступ студента до матеріалів інформаційно-методичного забезпечення дисципліни.

11. Вимоги до засобів діагностики

Засоби діагностики рівня сформованості компетенцій для проведення екзамену мають бути подані у вигляді ситуаційних вправ.

Оцінювання рівня засвоєння навчального матеріалу здійснюється через коефіцієнт засвоєння:

$$K_3 = N/P,$$

де N - правильно виконані істотні операції рішення (відповіді),

P – загальна кількість визначених істотних операцій.

Критерії визначення оцінок:

“відмінно” -	$K_3 > 0,9;$
“добре” -	$K_3 = 0,8...0,9;$
“задовільно” -	$K_3 = 0,7...0,8;$
“незадовільно” -	$K_3 < 0,7.$

При остаточній оцінці результатів виконання завдання необхідно враховувати здатність студента:

- диференціювати, інтегрувати та уніфікувати знання;
- застосовувати правила, методи, принципи, закони у конкретних ситуаціях;
- інтерпретувати схеми, графіки, діаграми;
- аналізувати і оцінювати факти, події та прогнозувати очікувані результати від прийнятих рішень;
- викладати матеріал на папері логічно, послідовно, з дотриманням вимог чинних стандартів.

12. Рекомендована література

- 12.1. Внукова Н.М., Грачов В.І., Кузьминчук Н.В. Ринок фінансових послуг: Навч.-метод, посіб. для самост. вивч. дисц. — Х.: ВД «ИНЖЕК», 2004.
- 12.2. Гаршина О.К. Цінні папери: Навч. посіб. — К: Видавн. дім «Слово», 2004.
- 12.3. Демківський А.В. Гроші та кредит. Навч. посіб. — К.: Дакор, 2007.
- 12.4. Еш С.М. Фінансовий ринок. Курс лекцій. — К.: НУХТ, 2007.
- 12.5. Калина А.В., Кощеєв О.О. Фондовий ринок: Навч. посіб. для дистанційного навчання / К.: Вид-во «Університет «Україна», 2006.
- 12.6. Колісник М.К., Маслак О.О., Романів С.М. Фінансовий ринок: Навч. посіб. — Л.: Вид-во Нац. ун-ту «Львівська політехніка», 2004.
- 12.7. Крамаренко В.І. Біржова діяльність: Навч. посіб. — К: ЦУЛ, 2003.
- 12.8. Маслова С.О., Опалов О.А. Фінансовий ринок: Навч. посіб. — 2-е вид., випр. — К.: Каравела, 2003.
- 12.9. Мозговий О.М. Фондовий ринок: Навч.-метод, посіб. для самост. вивч. дисц. — К: КНЕУ, 2001.
- 12.10. Павлов В.І., Пилипенко І.І., Кривов'язюк І.В. Цінні папери в Україні: Навч. посіб. — 2-е вид., доп. — К: Кондор, 2004.
- 12.11. Пасічник В.Г., Акіліна О.В. Ринок цінних паперів: Навч. посіб. — К: Центр навч. літ., 2005.
- 12.12. Ринок фінансових послуг: Навч. посіб. /М.А. Коваленко, Л.М. Радванська, Н.В. Лобанова, Г.М. Швороб. — Херсон: Олді-плюс, 2004.
- 12.13. Смолянська О.Ю. Фінансовий ринок: Навч. посіб. — К.: Центр навч. літ., 2005.
- 12.14. Солодкий М.О. Біржовий ринок: Навч. посіб. — 2-ге вид., випр. — К.: Джерела М, 2002.
- 12.15. Ходаківська В.П., Беляєв В.В. Ринок фінансових послуг: теорія і практика: Навч. посіб. — К: ЦУЛ, 2002.
- 12.16. Шелудько В.М. Фінансовий ринок: Навч. посіб. — 3-тє вид., випр. і доп. — К: Знання-Прес, 2008.
- 12.17. Сохацька О.М. Ф'ючерсні ринки: історія, сучасність, перспективи становлення в Україні. — Т.: Карт-бланш, 1999.
- 12.18. Тьюлз Дж. Т., Брздли З.С, Тьюлз Т.М. Фондовий ринок: Універсал. учеб. Пер. с англ. — М: ИНФРА-М, 2000
- 12.19. Дудяк Р.П., Бугіль СЯ. Організація біржової діяльності: основи теорії і практикум: Навч. посіб. — 2-ге вид., доп. — Л.: Новий світ — 2000: Магнолія плюс, 2003.

13. Відповідальність за якість викладання та інформаційно-методичного забезпечення

Відповідальність за якість викладання та інформаційно-методичного забезпечення несе завідувач кафедри.